

RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEM EFENDİMİZE GETİRİLEN SALÂVATLA CENNETTEKİ MAKAMLAR NEDEN ARTAR?

Abdülâziz Debbağ kaddesellâhü sırrahu'l azîze sordum, dedim ki:

— Efendim, neden cennetteki makamlar Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize getirilen salâvat-ı şerife ile artar da tespih ve benzeri zikirlerle artmaz?

Şu cevabı verdi:

— Çünkü cennetin aslı Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin nûrundandır. Çocuk nasıl babasına içten bağlılık duyar ona müştak olursa, cennet de Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin nûruna öylesine müştaktır. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem anıldığında cennet bu zikri işitince âdeta çırpınıp ona doğru uçmak ister. Çünkü o nurun suyuyla sulanır.

Şeyhim bu cevabı verdikten sonra yemine iştîyak duyan bir hayvanı misal olarak verdi ve şöyle buyurdu:

Hayvan yemine çok istek duyuyor, kendisine arpa ve benzeri yem getiriliyor, bu sırada o hayvan olduğundan çok daha aç bir vaziyettedir. Yemin kokusunu alınca ona doğru süratle yaklaşır, yem ondan uzaklaştırılınca da peşine takılıp ulaşınca kadar takip eder. Cennetin çevresinde bulunan melekler de böyledir, onlar da Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin zikriyle meşgul olurlar, Ona salât ü selâm getirirler. Cennet de bu zikre son derece iştîyak duyar, ona doğru yürür ve her cihette bu zikir bulunduğu için genişlemeye başlar. (İşte cennetin artması, onun böylece genişlemesi demektir). Eğer bu konuda Allah'ın irâdesi ve engellemesi olmasaydı cennet, Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz hayatta iken dünyaya çıkar ve Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem nereye giderse o da onunla birlikte olurdu. Ne var ki Allah onu dünyaya çıkarmaktan men'etmiştir, tâki gayz yolu üzere Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize iman edilmiş ola.

RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEM VE ÜMMETİ CENNETE GİRDİKLERİNDE

Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz ve O'nun ümmeti cennete girdiğinde cennet onlarla ferahlık duyar ve onlar için genişledikçe genişler. Öylesine bir sevinç duyar ki bunu sınırlamak mümkün değildir. Diğer peygamberler ve onların ümmetleri girdikleri zaman ise cennet bir çeşit büzülür kalır. Bunun sebebi sorulunca şu cevabı verir:

“Ne ben sizdenim, ne de siz benden...” Diğer ümmetlerin peygamberleri Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizden istimdat etmeleri sebebiyle bir ayırım meydana gelir.

“Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize getirilen salâvat-ı şerife herkesten kesin olarak makbul tutulur.” diyenlerin bu iddiası hakkında şeyhimden işittim, şöyle buyurdu :

— Şüphesiz yok ki Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize getirilen salâvat-ı şerife amellerin en üstünüdür. Hem salâvat, cennetin çevresindeki meleklerin zikridir. Bu salâvatın bereketiyedir ki melekler her defasında Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemi andıklarında cennet artar da artar, genişler. Melekler de bir an olsun onu anmaktan boş kalmazlar; böylece cennet de durmadan genişler. Onlar bir nev'i cenneti çekip dururlar, cennet de onların arkasından akıp gider, durmadan genişler. Sözü edilen melekler tesbihlere geçinceye kadar bu hal sürüp gider. Ama melekler de, Cenâb-ı Hak cennet ehline cennette tecelli edince ancak salâvattan tesbihe geçiş yaparlar. Cenâb-ı Hak cennet ehline tecelli ettiğinde melekler bunu müşahade edince artık tesbihe başlarlar ve cennet de yerinde durur, artık genişlemez. Eğer o melekler yaratıldıkları zaman tesbihe başlasalardı cennet genişleyip artmazdı. İşte cennetin bu kadar genişlemesi Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin bereketiyedir.

Yapılan her salâvatın mutlaka kabul olunacağını kestiremeyiz. Ancak tertemiz zattan, temiz bir kalpten yapılan salâvat mutlaka makbuldür. Çünkü salâvat-ı şerife tertemiz zattan çıkınca gösteriş, kendini beğenmişlik gibi hastalıklardan uzak ve sade olarak çıkar. Bu tür manevî hastalıklar çoktur, ama tertemiz olan zatta bulunmaz, temiz bir kalpte de yeri yoktur. İşte hadîs-i şeriflerde:

“ KİM LÂ İLAHE İLLALLAH DERSE CENNETE GİRER ” mealindeki sözün manası budur. (Buhari)

Şöyle ki: Bunu söyleyen zat tertemiz olur, kalbi de temiz bulunursa, o takdirde bunu her türlü riyadan uzak ihlâs üzere söylemiştir. Bununla beraber yegâne hükümler olan Allah Teâlâ'nın satvet ve

kahrına, kulun kalbinin Onun iki parmağı arasında bulunduğuna ve bu kalbi dilediği gibi çevirdiğine, kötü amellerini ona süslediğine, o kadar ki bu hâlinin kendisi için en uygun hal bulunduğunu zannetmesine baktığında, anlarsın ki, Allah Teâlâ'nın düzeninden ancak dünya ve âhirette zarara uğrayanlar güven içinde kendini hissedebilir (vurdum duymaz olur). (Salih kullar ise Hakk'ın düzenini hatırlar ve kendi bulunduğu hâlin uygun olduğunu sanmaz, daha iyi olmaya çalışır). Allah Teâlâ daha iyisini bilir.

Ahmed bin Mübarek diyor ki:

Şeyhimizin salâvat-ı şerifenin kabul olunması hakkındaki sözlerinde hiçbir şüphe yoktur. Nitekim bu birinci mesele hakkında sâlih âlimlerden Seyyid Muhammed bin Yusuf Es- Sünûsî (Allah ondan razı olsun) den sorulmuş, soran şöyle söylemiş:

“Fukahâdan bazısı, Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize getirilen salâvat herkesten makbuldür ve her hâl ü kârda reddolunmaz,” demişlerdir.

“Siz bu hususta ne buyurursunuz?” Bu soruya Es-Sünûsî Hazretleri şu cevabı vermiştir:

— **Şâtibiyye şârihi Ebû İshak da böyle bir soruyla karşılaşmıştır. Eğer salâvat getirenin mutlaka salâvatının kabul olunduğunu kestirip atarsak, o kimsenin hüsn-i hatime (ömrünün sonunun iyi hal üzere kapandığı) üzere bulunduğunu da kestirmek gerekir. Hâlbuki bir adamın ömrünün sonunun iyi veya kötü olacağı meçhuldür, bu hususta âlimlerin ittifakı vardır.**

Böylece Şeyh Muhammed bin Yusuf bu konuda iki müşkülün bulunduğuna dikkati çekmiştir ve bunları birer cevapla cevaplandırmaya çalışmıştır. Gerçekte ise bu iki müşkül bir takım ihtimallerdir, akla dayanmaktadır, şeriatla delili yoktur. O halde bilinmeyen bir kabul babında bu iki müşkül kabul olunmaz, ancak şeriat yönünden bilirse kabul olunur.

Birinci Cevap:

Salâvatın kabul olunmasının manası, Cenâb- ı Hak salâvat getiren kimsenin hüsn-i hatimesine hükmetmişse, kader çizgisini öyle hazırlamışsa, o takdirde Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize vermiş olduğu salâvatın sevabını makbul bir ölçüde bulur. Bunda hiç şüphe yoktur. Çünkü Allah Teâlâ'nın fazl u keremi sonsuzdur. Ama diğer iyilikler böyle değildir, çünkü onların kabul olunacağına dair bir güvence yoktur, sahibi iman üzere bile ölse. Bu cevap üzerinde durmak gerek. Çünkü böyle bir ayırım tevkifidir, ancak şeriat ile bilinebilir. O halde böyle bir ayırımın doğru olduğuna dair şeriatla bir nass bulmak ve bu hususta üstün gayret sarf etmek lâzımdır. Eğer böyle bir nass bulunursa mes'ele halledilmiş sayılır. Bulunmadığı takdirde aklî yoldan yürümekle şer'î mes'eleler çıkmak, şeriatla olmayana akıl ile ortaya koymak şeriata müdahale sayılır. Aklın şeriata dahil olamaz.

İkinci Cevap :

Salâvatın kesinlikle kabul olunmasının manası şudur: Salâvat eğer sahibinden Resûlullah'a olan sevgiyle çıkarsa, o takdirde onun kabul olduğu kesinlikle söylenebilir. Sahibi âhirette bundan yararlanır. Bu yararlanma azabın hafiflemesi şeklinde olsa bile.. Eğer Cenâb-ı Hak ebediyen azâbda kalması hususunda bir hükümde bulunsa bile yine de hafifleme söz konusu olabilir. Şeyh Sünûsî bu cevabı belirttiikten sonra **Ebû Leheb**'in durumuyla kıyas yapıyor. Şöyle ki: Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin doğruluğunu müjdeleyen cariyeyi hürriyetine kavuşturması sebebiyle ebedî azab içinde kalmasına rağmen her pazartesi bu sebeple azabı hafiflemiş oluyor. Tabii bir sevgiyle yararlanma meydana geliyorsa, mü'minin varlık âleminin efendisi Muhammedi (sallallâhü aleyhi ve sellem) sevmesinden nasıl bir yararlanma meydana gelmez?

....

Hafız Süyûtî Ed-Dürerü'l-Müntesire Fi'l-Ahâdîsi'l-Müntesire adlı eserinde:

“Ümmetimin amelleri bana arz olundu; onlardan makbul ve merdud olanlarını buldum, ancak bana olan salât müstesna” mealindeki hadîs üzerinde açıklama yaparken diyor ki: Bu hadîsle ilgili herhangi bir senedi tesbit edip bulamadım. Temyizü't-Tayyib Minel-Habisi Fîmâ Yeduru Alâ Elsinetin Mine'l-Hadîs kitabının sahibi ise şöyle diyor:

“Her amelde makbul ve merdud olanı vardır, ancak bana getirilen salâvat müstesna. Çünkü o makbuldür, merdud değildir.”

İbn Hacer bu hadîs için “zayıftır” demiştir. Seyyid Semhurî, El-Gammaz alâ'l-Lemmaz adlı kitabında, yukarıda belirttiğimiz hadîs üzerinde tahlilde bulunurken İbn Hacer'in bu hadîsin zayıf olduğunu

kaydetmiştir. Et-Temyîz kitabının sahibi de bu hadîsin hadîs olmayıp Ebu Süleyman-ı Dârânî'nin sözü olduğunu söylemiştir. Gazali bu hadîsi İhya adlı eserinde merfu' olarak belirtmiştir. Şeyhimiz ise,

“Ben böyle bir hadîse vâkıf olamadım, Ebû Derdâ Hazretlerine aittir,” demiştir. Ebû Derdâ'dan yapılan rivayete göre şöyle demiştir:

“Allah'tan bir hacetinizin yerine getirilmesini istediğiniz zaman, Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize salâvat ile başlayın. Çünkü Cenâb-ı Hakk kendisinden iki hacet istenildiğinde birini yerine getirmekten, diğerini de reddetmekten çok daha keremli ve merhametlidir.” Yâni her iki isteği de kabul buyurur. (Salâvatı herhalde kabul edeceğine göre onunla birlikte diğer hacetin de yerine getirilmesine imkân verip onu da kabul eder.)¹

İşte sen bu rivayet ve delilleri anladığın takdirde, Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize getirilen salâvatın mutlaka makbul olmadığını öğrenmiş olursun. **Evet, kabul olunması daha çok umulur ve zan babında bunun daha çok medhali vardır. (Söylenecek çok söz vardır.)** Allah Teâlâ daha iyisini bilir.

Kaynak: Abdülaziz Debbağ trc: Celal YILDIRIM Kitab'ül İbriz [Kitap]. - İstanbul: Demir Yayınları, 1979. – 2.Cilt, c.II, s.507-513

¹ Şeyhimizden maksadı, El-Makasidü'l-Hasene sahibi Ebûlhayr Şemsüddin Muhammed bin Abdurrahman bin Muhammed es-Sahavî'dir. Seyyid Semhurî'nin hadîste şeyhidir.